
УДК 929 : 80 Нахлік

Jarosław Ławski

Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku
Białystok

PROF. JEWHEN NACHLIK

Artykuł przybliży sylwetkę i dorobek polonistyczny wybitnego uczonego ukraińskiego Jawhena Nachlika. Wymieniono najpoważniejsze jego osiągnięcia na polu badań pogranicza polsko-ukraińskiego oraz powiązań literackich.

Słowa kluczowe: *polonistyka, polsko-ukraińskie powiązania literackie, pogranicze.*

Ярослав Лавський. Проф. Євген Нахлік.

Стаття присвячена особі видатного українського вченого Євгена Нахліка і його полоністичному доробку. Перераховано його найсерйозніші досягнення на ниві дослідження польсько-українського пограниччя та літературних зв'язків.

Ключові слова: *полоністика, польсько-українські літературні зв'язки, пограниччя.*

Jarosław Lawski. Prof. Eugeny Nahlik.

The article is devoted to the outstanding Ukrainian scientist - Eugene Nahlika and his Polish studies heritage. There was transferred his achievements in the field of Polish-Ukrainian frontier studies and literary connections.

Keywords: *Polish Studies, Polish-Ukrainian literary connections, borderland.*

Od ponad 20. lat śledzę prace badawcze prof. Nachlika – wybitnego ukrainisty i komparatysty, badacza o szerokim spektrum podejmowanych tematów i wyzwań badawczych, niezwykle zasłużonego dla wzajemnego poznania literatur słowiańskich, w tym, co dla mnie szczególnie ważne, literatury ukraińskiej i polskiej. Za najważniejsze jego osiągnięcia – jako komparatysta, zajmujący się także problematyką pogranicza ukraińsko-polskiego od XIX do XXI wieku – uznaję:

– Stworzenie wybitnych prac poświęconych obrazowi literatury ukraińskiej w Polsce i polskiej na Ukrainie. Po raz pierwszy tę gałąź działalności Jewhena Nachlika poznałem w 1995 roku jako słuchacz jego wykładu o *Etnopsychologicznych cechach Ukraińców w twórczości Juliusza Słowackiego* (wydanie: Olsztyn 1997). Tę problematykę rozwinął badacz

---

---

w sposób znakomity w książce, która powinna być przetłumaczona na język polski: *Dola – los – sud’ba. Szewczenko wobec polskich i rosyjskich romantyków* (Lwów 2003). Wielką zasługą badacza pozostaje doprowadzenie do wydania tomu *Twórczość Juliusza Słowackiego i Ukraina. Problem literackiej komparatystryki ukraińsko-polskiej* (Lwów 2010). We wszystkich – jakże licznych – pracach dotyczących polsko-ukraińskich związków literackich prof. Nachlik pokazuje nową perspektywę spojrzenia na te zagadnienia, opartą na metodologii nowoczesnej komparatystryki, antropologii filozoficznej i kulturoznawstwa.

– Jewhen Nachlik jest wybitnym znawcą twórczości Tarasa Szewczenki i Iwana Franki. Ten pierwszy, Szewczenko, przeżywa dziś i w Polsce swoisty renesans: zajmują się nim nie tylko ukraińscy, ale poloniści, slawiści (jest w tym impuls, jaki dało wydanie przekładów Piotra Kuprysia). Ten drugi, Franko, powinien być szybko i jeszcze lepiej przyswojony przez polskie elity kulturalne. Widzę w tym zadanie dla prof. Nachlika, wybitnego edytora i badacza twórczości Iwana Franki. Uważam za ważne dokonanie badawcze ukazanie twórczości Tarasa Szewczenki w perspektywie egzystencjalnej w najnowszej książce prof. Nachlika: *„I martwym, i żywym, i nienarodzonym” i sobie samemu. Szewczenki wizje przeszłości, współczesności i przyszłości oraz własnej egzystencji* (Lwów 2014). I tę pracę chcielibyśmy przybliżyć polskim badaczom.

– Badacz wytrawny, jakim jest Jewhen Nachlik, nigdy nie uchylał się przed obowiązkami, jakie nakłada dojrzwały etap kariery naukowca. Zwieńczeniem kierowniczych, administracyjnych prac Kandydata na polu zarządzania nauką są funkcje Zastępcy Dyrektora ds. Pracy Naukowej – Kierownika Lwowskiego Oddziału Instytutu Literatury im. Tarasa Szewczenki Akademii Nauk Ukrainy (1991–2011), wreszcie, po reorganizacji i powstaniu Instytutu Iwana Franki Akademii Nauk Ukrainy, wybór w kwietniu 2012 roku na jego Dyrektora. Jewhen Nachlik na wszystkich tych szczeblach działał, w moim najgłębszym przekonaniu, z intencją umocnienia i rozszerzenia wpływu ukraińskiej tradycji narodowej, a także umożliwiania jej poznania w takich krajach, jak Polska, lecz także innych państwach – o czym świadczą jego naukowe podróże zagraniczne do Austrii, Słowacji, Czech, Słowenii, Rumunii. Osobiście bardzo wysoko oceniam wkład Jewhena Nachlika w rozwój polsko-ukraińskiej współpracy naukowej. Zawsze życzliwie wspiera

---

---

wszelkie polskie prace nad dziełem i życiem Tarasa Szewczenki (czego i ja, i liczni polscy badacze osobiście doświadczyliśmy).

– Jestem badaczem romantyzmu i modernizmu, komparatystą. We wszystkich tych obszarach – tak mi bliskich – Jewhen Nachlik ma wybitne osiągnięcia, które stawiają go w rzędzie badaczy klasy europejskiej. Nie miejsce tu, by przypominać jego głębokie i trafne wypowiedzi o Mickiewiczu, Słowackim, ukraińskiej szkole i romantyzmie polskim, wypowiedzi zawsze mądrze sytuujące wzajem wobec siebie ukraińskich i polskich wieszczów XIX wieku. Już tylko dorobek w tej jednej dziedzinie prof. Nachlika uważam za wybitny.